

Mazmuny

1. Bank hakynda gysgaça maglumatlar.
2. Bankyň 2012-nji ýyldaky işiniň esasy netijeleri.
3. Bankyň müdirýetiniň başlygynyň ýüzlenmesi.
4. Döwlet maýa goýum maksatnamalaryna bankyň gatnaşmagy.
5. Bankyň karz işi.
6. Korporatiw biznesi.
7. Bölek – satuw biznesi.
8. Resminamalaýyn amallar we halkara hasaplaşyklary.
9. Maliýe bazarlaryndaky amallar.
10. Maliýe institutlary bilen hyzmatdaşlyk.
11. Maglumatlar tilsimatlary.
12. Töwekgelçilikleri dolandyrmak we içerin gözegçilik.
13. Personaly (işgärleri) dolandyrmak.
14. Bankyň ösüşiniň geljegi.

Bank hakynda gysgaça maglumatlar

- Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky 1992-nji ýylda Türkmenistanyň Prezidentiniň 1992-nji ýylyň 27-nji ýanwaryndaky UP – 278-nji belgili Permany bilen döredildi.
- Eksport – import amallary boýunça hasaplaşyklary amala aşyrmak, daşary ýurt karzlaryny çekmek we Türkmenistanyň ykdysadyýetini karz goýumlaryny amala aşyrmak Bankyň işiniň esasy ugurlary bolup durýar.
- Türkmenistanyň töleg serişdelerinde karz – hasaplaşyklaryny we beýleki amallary amala aşyrmaga Türkmenistanyň Merkezi Bankynyň 2003-nji ýylyň 20-nji fewralyndaky 97-nji belgili ygtyýarnamasyna eýedir.
- Daşary ýurt walýutasy bilen amallary geçirmäge Türkmenistanyň Merkezi Bankynyň 2003-nji ýylyň 20-nji martyndaky 32-nji belgili Baş ygtyýarnamasyna eýedir.
- 1993-nji ýyldan bäri REVERTERS DEALING maglumat – söwda ulgamyny peýdalanylýy.
- 1994-nji ýyldan bäri VISA International halkara ulgamynyň doly hukukly hakyky agzasy.
- 1996-nji ýyldan bäri MILLIKART milli plastik kartyň emitenti.
- 1997-nji ýyldan bäri SWIFT halkara ulgamynyň doly hukukly hakyky agzasy.
- 1997-nji ýyldan bäri Türkmenistanyň Söwda – senagat edarasynyň agzasy.
- DELOITTE – garaşsyz auditor.
- Türkmenistanyň Bankara walýuta biržasynyň agzasy.
- 1994-nji ýyldan bäri Türkmenistandan Ýslam ösüş bankynyň dolandyryjysynyň edarasy.

Bankyň 2012-nji ýyldaky işiniň esasy netijeleri

Türkmenistanyň döwlet daşary ykdysady iş bankynyň 2012-nji ýyldaky işi Türkmenistandaky amatly ykdysady ýagdaýyň jähtinde ösdürildi. Netijeler Bankyň üstünlikli işi barada şaýatlyk edýärler.

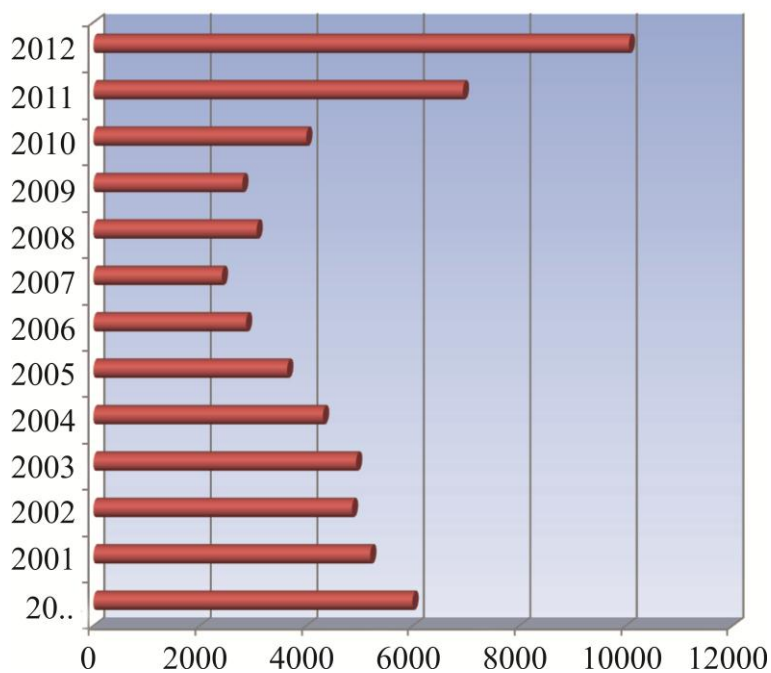
- Ýylyň netijesi boýunça milli ölçegler boýunça Bankyň girdeýjisi 61.1 million manada barabar boldy, 2011-nji ýylyň derejesinden 21.6% geçdi.
- Ätiýaçlyk gaznany goşmak bilen düzgünnamalaýyn gazna 13.1% ösdi we 285 million manatdan geçdi.
- Bankyň öz maýasynyň umumy jemi 9.9% ösdi we 339,9 million manada barabar boldy.
- 2012-nji ýylyň ahyryna Bankyň balansynyň aktiwi 10 milliard manatdan ösdi, şunda balansyň aktiwleriniň umumy möçberine öndüriji aktiwleriň agramy 87.8% barabar boldy.
- Hyzmat edilen müşderileriň sany 15.5% artdy.

Türkmenistanyň döwlet daşary ykdysady iş banky 2012-nji ýylyň jemleri boýunça Türkmenistanyň bank ulgamynda şu aşakdaky ugurlar boýunça öňdebaryjy orunlary eýeledi:

- Öz maýasynyň düzgünnamalaýyn gaznasynyň möçberleri boýunça.
- Aktiwleriň möçberleri boýunça.
- Türkmenistanyň ykdysadyýetine maýa goýumlaryň möçberleri boýunça.
- Geçirilen daşary söwda amallarynyň möçberleri boýunça.
- Daşary ýurt walýutasy pul geçirmeleriň möçberleri boýunça.
- Pul we walýuta bazarlaryndaky amallaryň möçberleri boýunça.
- Daşary ýurt walýutasyndaky, şeýle hem milli walýutadaky plastik kartlary çykarmak we olar boýunça hyzmat etmek boýunça.

- Banklar – korrepydentleriň ösenligi boýunça.
- Daşary ýurt banklaryndan alnan serişdeler boýunça.

Aktiwleriň depgini

Bankyň müdirýetiniň Başlygynyň ýüzlenmesi

**Bankyň hormatly müşderileri we hyzmatdaşlar!
Hormatly hanymlar we jenaplar!**

Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň 2012-nji ýyldaky iş netijeleriniň hasabatyna Siziň ünsüňizi çekmäge rugsat ediň.

Geçen 2012-nji ýyl biziň Bankymyz üçin aýratyn ýyllaryň biri boldy. Birinjiden, Bank özüniň 20 ýyllygyny belledi. Ikinjiden, 2012-nji ýylda üstünlik gazanan banklara bagyşlanan “The Banker Awards 2012” neşiriniň dekabrdaky çykarylan sanynda Bankyň “Türkmenistanda 2012-nji ýylyň banky” baýraga mynasyp bolandygy yglan edildi we bank ösüş strategiýasy makala hökmünde beýan edildi. Bu sylag halkara maliýe ulgamynda iň wajyp, abraýly bolup Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankyna 10-njy gezek berilýär.

Türkmenistanyň maliýe-ykdysady ulgamynyň depginli ösmegini üpjün etmekde Türkmenistanyň Prezidenti Gurbanguly Berdimuhammedowyň öňde goýan wezipelerini durmuşa geçirmek bilen baglylykda, Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky öz iş ugruny işiniň döwrebalaşdyrylmagyna we önümçiliginiň artdyrylmagyna gönükdirdi. Bu bolsa bankyň abraýyny berkitmäge we Türkmenistanyň bank ulgamynda öndebaryjy orunlaryň birini eýelemäge ýardam berdi.

Bankyň baş ýörelgesi işewürlük we maýa goýum işinde esasy bank hyzmatlarynyň halkara derejelere laýyklykda ösmegine gönükdirilendir. Şeýle hem bank Türkmenistanyň Hökümetiniň wekili hökmünde halkara maliýe bazarynda çykyş edip, ýurdumyzda iri maýa goýum tasalamalarynyň durmuşa geçirilmegine gatnaşýar.

Bankyň üstünlikleriniň esasy görkezijisi bolup, onuň müşderiler binýadynyň mäkämliگی bolup durýar. Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň korporatiw müşderileriniň aglaba bölegi Türkmenistanyň esasy pudaklaryna degişli hökümet kärhanalary, belli daşary ýurt kärhanalary, yurdumyzyň öňde baryjy hususy kärhanalary bolup durýar.

Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankyny maýa goýumlaryň toplaýjysy we olaryň netijeli dolanadyryjysy diýip atlandyrsaň bolar. Bank birnäçe ýyl bäri dünýä belli daşary ýurt maýadarlary bilen üstünlikli işleşýär. Bankyň hyzmatdaşlary üçin onuň ygtybarlygy bankyň işiniň maliýe görkezijileriniň zýygiderli ösüşi, halkara abraýly auditorlaryň tarapyndan tassyklanýan maliýe hasabatlarynyň durnuklylygy, borçlary boýunça tölegleriň öz wagtynda ýerine ýetirilmegi bilen tassyklanaýr.

Bank, Türkmenistanyň bank ulgamynyndaky özgertmeleriň işjeň gatnaşyjysy bolup 2012-nji ýylda Maliýe hasabatlarynyň halkara ünlilerine geçilmegini üstünlikli amala aşyrmak bilen bir hatarda ähli talap edilýän kadalaşdyryjylary ýerine ýetirmegini, kadalaşdyryjy-hukuk namalarynyň we tehnologiýe binýadynyň kämilleşdirmegini üpjün etdi.

Bankyň tutuş toparyna biziň umumy wezipelerimizi çözmekde zähmetsöýerligi we tutanýerliligi üçin minnetdarlyk bildiresim gelýär, şeýle hem biziň müşderilerimize we hyzmatdaşlarymyza aýratyn minnetdarlyk bildirýärim we Bankyň biziň gatnaşyklarymyzyň pugtalanmagy we ösmegi, ähli gatnaşyjylara kanagatlanma getirmegi we Türkmenistanyň eşretine hyzmat etmegi üçin özüne bagly ähli zatlary etjekdigine ynandyrasym gelýär.

Hormatlamak bilen,
Müdiýetiniň başlygy

R. Jepbarow.

Döwlet maýa goýum maksatnamalaryna Bankyň gatnaşmagy

Banky ödürmegiň baş ugry, ilkinji nobatda, daşary ýurt maýasyny çekmek we Türkmenistanyň Prezidentiniň “Türkmenistanyň durmuş-ykdysady ösüşiniň 2010–2030-njy ýyllar üçin Milli maksatnamasynda” öňde goýlan wezipeleri gazanmak üçin ykdysadyýetiň ileri tutulýan pudaklaryna olary ýerleşdirmek boýunça işjeň işi alyp barmaga gönüdirilendir. Şu Maksatnamany Bank durmuşa geçiren halatynda nebitgaz toplumyndan, agrarsenagat toplumynyň pudaklaryndan, önümçilik we durmuş ulgamyndan bolan esasy hyzmatdaşlara daýanýar.

Bankyň maýa goýum syýasatynyň esasy mazmuny şu aşakdakylarda jemlenýär:

- has ileri tutulýan ykdysady, şeýle hem durmuş jähtindäki taslamalara maýa goýmak üçin Türkmenistanyň Hökümeti agenti hökmünde ortaça möhletleýin, uzakmöhletleýin daşary ýurt maýasyny çekmekde;
- çekilen daşary ýurt karzlaryna öz wagtynda we ýokary hilli hyzmat etmekde;
- Türkmenistandan Yslam Ösüş Bankysynyň Dolandyryjysynyň edarasyny wezipelerini ýerine ýetirmekte.

Geçen ýylda Bank tarapynda pudaklardaky şu aşakdaky taslamalary maliýeleşdirmek dowam etdirildi:

şeýle hem Hytaýyň Eksport – Import Banky tarapyndan berlen karzlaryň hasabyna maliýeleşdirilýän taslamalary durmuşa geçirmek;

– “Türkmennebit” Döwlet konserni üçin hytaý ýuanynyň 400,00 million hytaý ýuany möçberindäki nebit-gaz enjamlaryny we turba önümlerini getirmek;

– Türkmenistanyň Aragatnaşyk ministrligi üçin hytaý ýuanynyň 450,00 million möçberindäki telekommunikasion enjamlary getirmek;

– Türkmenistanyň Demirýol ulaglary ministrligi üçin hytaý ýuanynyň 328,45 million möçberindäki ýolagçy wagonlarynyň 113-sini getirmek.

– “Türkmengaz” Döwlet konsernini üçin hytaý ýuanynyň 200,00 million möçberindäki turba önümlerini getirmek.

Halkara hyzmatdaşlygynyň ýapon banky tarapyndan;

“Türkmenhimiýa” Döwlet konserniniň Mary şäherinde ammiýak we karbimid öndürmek boýunça zawod üçin injiniring we zerur bolan enjamlar bilen üpjün etmek we tehniki hyzmatlar boýunça tehniki maslahaty bermek baradaky taslamany maliýeleşdirmek üçin 45,034 milliard ýapon ýeni möçberindäki karz ylalaşygyna gol çekildi.

Ýylyň dowamynda ABŞ-nyň 139.68 million dollar möçberindäki karz serişdeler peýdalanylýdy.

Ýurduň ykdysadyýetini ösdürýän pudaklara maýadarlary çekmek maksady bilen Hytaý Eksport-Import Banky we Yslam ösüş banky bilen ýylyň dowamynda Bank tarapyndan olaryň iş saparlary guraldy we geçirildi.

Türkmenabat şäherindäki ýerleşýän Turkmenabat himiýa zawodyň düzümine girýän kükürt kislotasynyň monogidratyň öndürüp çykarmak üçin täze sehiň gurluşygynyň taslamasynyň maliýeleşdirmek maksady bilen Bank “Türkmenhimiýa” Döwlet konserni bilen hyzmatdaşlykda Halkara hyzmatdaşlygynyň ýapon banky bilen işjeň gepleşikleri alyp bardy.

Şeýle hem, Balkan welaýatynda Kyýanly obasynda guruljak zawodyň polietilen we propilenyň öndürmek üçin taslamasynyň maliýeleşdirmek maksady bilen Bank “Türkmengaz” Döwlet konserni bilen hyzmatdaşlykda Halkara hyzmatdaşlygynyň ýapon banky we Koreýanyň Eksport-Import Banky bilen işjeň gepleşikleri alyp bardy.

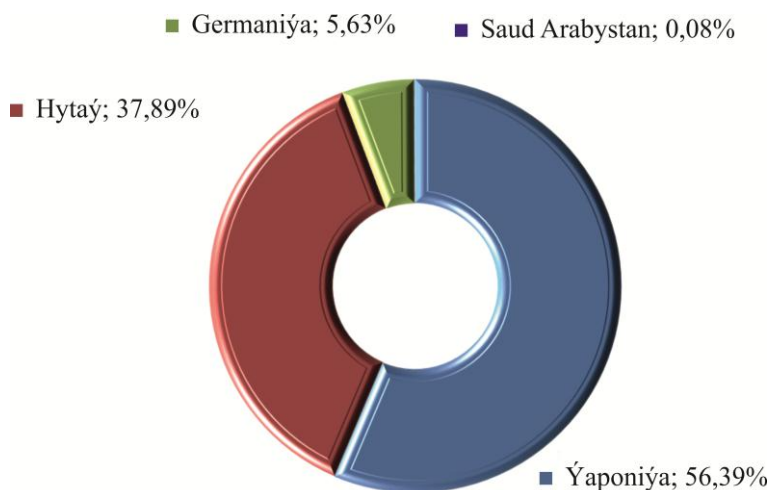
Mundan başga-da, Hytaý Halk Pespublikasynyň hökümeti we Türkmenistanyň hökümetiniň arasynda Çarçuwaly ylalaşygyny durmuşa geçirmek babatynda işler alnyp barylýdy, we Türkmenistanyň hökümetine Hytaý Halk Respublikasynyň Hökümeti tarapyndan yzyna gaýtarmasyz grant berildi. Hökümetara Çarçuwaly ylalaşygyny ýerine ýetirmek maksady bilen Hytaý Ösüş banky bilen gerekli Bankara ylalaşygynyň hasaplaşyk düzüminiň jemi 280 million hytaý ýuan möçberde boldy. Yzyna gaýtarmasyz berlen serişdeleri durmuşa geçirmek bilen tehniki hyzmatlar merkeziniň gurluşynyň taslamasyny, teplowozlary we ýolagçy wagonlary, Türkmenistanyň Demir ýol we ulag ministrliginiň demir ýol enjamlaryny bejermek, şeýle hem Farap etrabynda hasahananyň täze binasynyň gurluşyna we Samandepa obasynda bejeriş öýleriniň gurluşyna, Türkmenistanyň

Saglygy goraýyş we medisina ministriligine Hytaý Halk Respublikasy tarapyndan öndürilen döwrebap medisina enjamlary, şeýle hem Türkmenistanyň Bilim ministriliginiň edaralaryna kompýuter bilen üpjün edildi.

Şeýle hem 2012-nji ýylda Türkmenistanyň Ylymlar akademiýasynyň Dermanlyk ösümlük instituty üçin “Türkmenistanyň dermanlyk ösümlüklerinden biomassalary almagyň biotehnologiki usullaryny işläp taýýarlamağa” grantyň ulanyşygy boýunça uly işler alyp barylady.

2012-nji ýylyň dowamynda daşarky bergä öz wagtynda hyzmat etmek boýunça borçnamalary ýerine ýetirip, Bank tarapyndan daşary ýurt karz berijileriň peýdasyna ABŞ-nyň 77.29 million dollary möçberinde tölegler geçirildi we 1 karz ýapyldy. Geçen ýyl Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky daşarky alan karzlary üzmegi işläp taýýarlamağa we onuň şertlerini we usullarynyň ylalaşylmagyna işjeň gatnaşdy, ol esasy bergini, şeýle hem göterimleri tölemek boýunça çykdajylary kemeltmäge mümkinçilik berýär.

Bir ýylyň içinde geçirilen işler netijesinde Bankyň balansynda hasapda durýan daşarky karzlaryň möçberi ABŞ-nyň 907.44 million dollaryna barabar boldy we ýurtlar boýunça böleniňde 2012-njy ýylyň ahyrynda şu aşakdaky ýaly ýagdaýda boldy:

2012-nji ýylda bir wagtda ozal çekilen karzlara hyzmat etmek we peýdalanmak bilen Bank tarapyndan ýurduň dürli pudaklarynyň täze taslamalaryny maliýeleşdirmegiň mümkinçiligi işlenilip taýýarlanylady we öwrenildi, olaryň hatarynda nebitgaz we himiýa senagatynda önümçilik obýektleriň gurluşygyny, elektrifikasiýalaşdyrmak ýaly taslamalary tapawutlandyrmak bolar.

Yslam Ösüş Banky bilen hyzmatdaşlyk.

Bereket-Etrek-Eýran demir yolunyň bir böleginiň we şol sanda Türkmenistanyň Demir ýol we ulag ministriliginiň Bereket araçäginde lokomotiw ussahananyň gurluşyny durmuşa geçirmekde bank işjeň gatnaşýar.

2011-2013-nji ýyllarda Türkmenistan üçin Yslam Ösüş Bankynyň üçýyllyk maksatnamasyna laýyklykda şu aşakdaky taslamalary maliýeleşdirmäge serişdeleri çekmek boýunça işjeň işler alnyp barylady:

- Balkan welaýatynyň suw üpjünçiligi boýunça Balkan welaýat häkimliginiň taslamasy;
- Daşoguz şäherindäki aeroportiň emeli uçuş-gonuş zolagynyň gurluşygy boýunça “Türkmenhowaýollary” Döwlet milli gullugynyň taslamasy;
- Türkmenabat şäherindäki aeroportiň emeli uçuş-gonuş zolagynyň gurluşygy boýunça “Türkmenhowaýollary” Döwlet milli gullugynyň taslamasy;
- Türkmenbaşy – Garabogaz – Gazagystan serhedi (Bekdaş Gümrük posty) awtomobil ýoluny döwrebaplaşdyrmak boýunça “Türkmenawtoýollary” Döwlet konserniniň taslamasy.

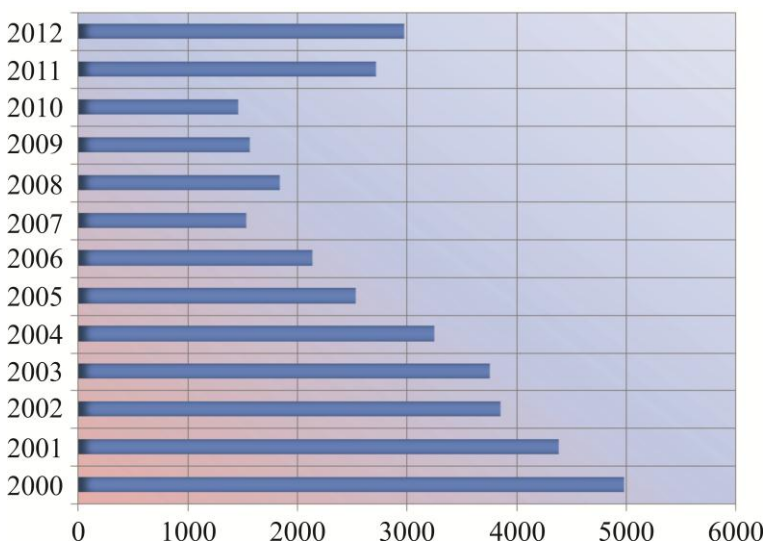
Bankyň karz işi

Karzlaşdyrmak 2012-nji ýylda Bankyň ösüşiniň ileri tutulýan ugurlarynyň biri boldy. Karz syýasaty ýurduň ösýän ykdysadyýetiniň maliýe isleglerinden, maýa goýum taslamalarynyň netijeliliginden we özüni ödeşinden ugur alnyp, Türkmenistanyň Prezidentiniň “Türkmenistanyň durmuş-ykdysady ösüşiniň 2010-2030-njy ýyllar üçin Milli maksatnamasyna” laýyklykda guruldy.

2012-nji ýylda Bankyň karz syýasatynyň möhüm ugurlary şu aşakdakylar boldy:

- daşary söwda amallaryny karzlaşdyrmak;
- Türkmenistanyň Prezidentiniň Kararlaryny ýerine ýetirmek, ýagny kiçi we orta telekeçiligi ösdürmäge we ýaş maşgalalary goldamaga gönükdirilen;
- maýa goýum karzlaşdyrylmagy babatynda Bankyň gatnaşmagy;
- karz sebidiniň hilini gowulandyrmak we onuň bilen baglanyşykly töwekgelçilikleri azaltmak.

Ssuda sebidiniň depgini

Hasabat ýylynda Bank ýurduň ykdysady kuwwatynyň ösmegine ýardam berýän maýa goýum taslamalaryny karzlaşdyrmagy amala aşyrmagy dowam etdirdi.

Çekilen daşary ýurt karzlarynyň hasabyna şu taslamalar durmuşa geçirildi:

“Türkmennebit” Döwlet konserni 400,00 million hytaý ýuany möçberindäki nebit-gaz enjamlaryny we turba önümlerini getirmek; “Türkmengaz” Döwlet konserniniň hytaý ýuanynyň 200,00 million möçberindäki turba önümlerini getirmek; “Türkmenhimiýa” Döwlet konserni “Maryazot” önümçilik birleşigi 45,034 milliard ýapon ýeni möçberindäki karz ylalaşygyna; Türkmenistanyň Aragatnaşyk ministrligi hytaý ýuanynyň 450,00 million möçberindäki telekommunikasion enjamlary getirmek;

Bankyň öz serişdeleriniň hasabyna şu aşakdakylar maliýeleşdirildi:

- Dokma senagat -aýlyk haky üçin karzlar; ulag senagat- "Thales Air Sistem S.A." fransuz kompaniýasy bilen ylalaşyk (65 million manat möçberindäki karz), „Harrods Aviation Limited“ kompaniýasy bilen ylalaşyk (17 million manat möçberindäki karz), ýokary amatlykly we gurluşy gowulandyrylan ýaşaýyş jaýlarynyň gurluşygy boýunça ylalaşyk (65 million manat möçberindäki karz), „Rolls-Roys Deutschland Ltd&Co KG“ nemes kompaniýasy, hem de „IBERIA, Lineas Aereas de Espana Sociedad Anonima Operadora, Sociedad Unipersonal“ bilen (65 million manat möçberindäki karz),
- dolanyşyk serişdeleri doldurmak üçin 10 million manat möçberindäki karz;

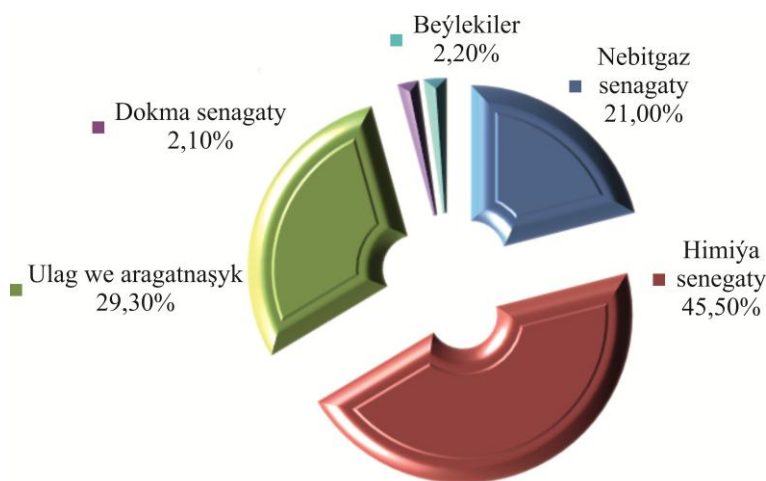
- aragatnaşyk sektory- „Huawei Technologies Co., Ltd“ we „Nokia Siemens Networks GmbH&CO.KG.“ bilen 80 million manat möçberindäki karz,
- beýleki sektorlar üçin ýokary amatlykly we gurluşy gowulandyrylan ýaşaýyş jaýlarynyň gurluşygy boýunça ylalaşyk (75.00 million manat möçberindäki karz).

Bankyň öz walýuta serişdeleriniň hasabyna şu aşakdakylar maliýeleşdirildi:

Ulag sektor üçin nebit we nebitimiýa önümleri geçirmäge tankery satyn almaga (10.8 million amerikan dollarynda möçberindäki karz), hem de gurluşyga we „Etrek“ tankery girizmek üçin (10.5 million amerikan dollarynda möçberindäki karz).

Ykdysadyýetiň döwlet ulgamyň, kiçi we orta telekeçilik, şeýle hem hususy ulgam, boýunça taslamalary maliýeleşdirmegiň hasabyna emele getirilen Bankyň karz sebedi 2012-nji ýylyň netijeleri boýunça 2.972,83 million manada barabar boldy, olaryň 90,1 % daşary ýurt walýutasyndaky we 9,9 % milli manatda berlen karzlardyr.

Bankyň karz sebediniň gurluşy 2013-nji ýylyň 1-nji ýanwaryndaky ýagdaý boýunça ykdysadyýetiň pudaklary boýunça bölünişikde şu aşakdaky ýaly ýagdaýdadyr:

Bank ýylyň dowamynda emele getirilen karz sebediniň hilini gowulandyrmak boýunça maksada gönükdirilen işleri alyp bardy, hususan-da, karz alan kärhanalaryň maliýe-hojalyk işine döwürleýin seljermäni geçirdi, olaryň netijesi boýunça müşderilere özleriniň kärhanalarynyň işiniň netijeliligini ýokarlandyrmak boýunça maslahatlar berildi, karzlary üzmegiň goşmaça mümkinçilikleri işlenilip taýýarlanylady.

Korporativ biznes

Bank öz wezipelerini we maksatlaryny durmuşa geçirende korporativ müşderiler bilen özara peýdaly ileri tutulýan hyzmatdaşlyga bil baglaýar, olaryň esasy nebitgaz toplumynyň, agrosenagat toplumynyň, energetika toplumynyň, ulag we aragatnaşygyň, önümçilik we durmuş infrastrukturasynyň pudaklarynda bolan hyzmatdaşlar düzýärler. Mundan başga hem, bankyň hyzmatlaryndan eýeçiligiň dürli görnüşlerindäki kärhanalar we firmalar, iri we orta biznese wekilçilik edýärler, bilelikdäki kärhanalar we daşary ýurt kompaniýalary peýdalanýarlar. Korporativ biznesiň ösdürilmegi diňe bir bankyň biznesiniň umumy möçberini ösdürmäge mümkinçilik bermän, eýsem ykdysadyýetiň dürli böleklerindäki karz töwekgelçiliklerini diwersifikasiýalaşdyrmaga ýardam berýär.

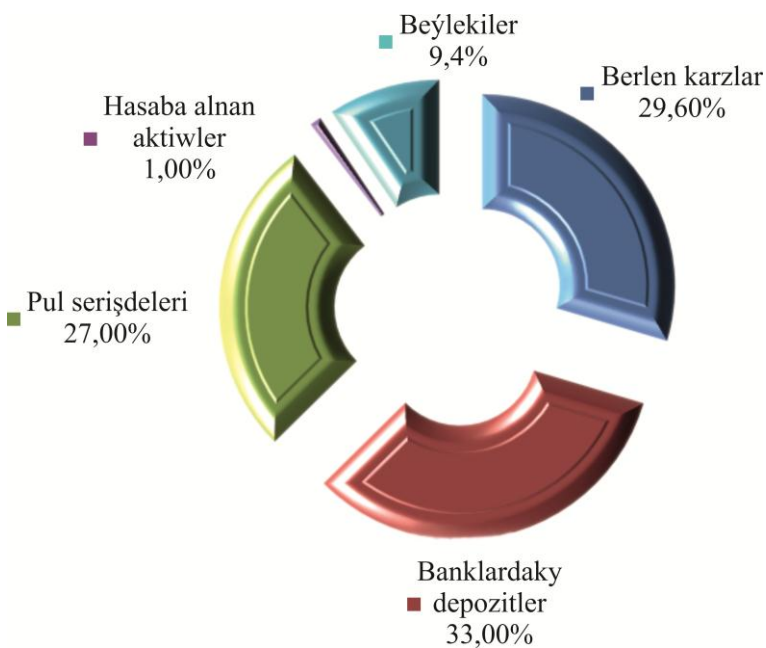
Korporativ biznesini ösdürmek babatynda Bankyň syýasaty müşderileriň bähbitleri nazarda tutulyp guruldy we olaryň islegleriniň doly we ýokary hilli kanagatlandyrmaga gönükdirilendir, ol şu aşakdakylaryň hasabyna gazanylýar:

- gös-göni müşderiler bilen işleýän personalyň ýokary hünärliliginiň;
- hyzmatlar edilýän halatynda individual çemeleşişini we çýeligiň;
- müşderilere hyzmatlaryň giň toplumyny teklip etmegiň;
- müşderileriň işleýişini nazarda tutýan ýörite bank önümlerini olara teklip etmegiň;
- teklip edilýän bank önümlerine çýe we bäsleşige ukyply nyrh emele getiriş syýasatynyň;
- häzirki zaman maglumatlar tilsimatlaryny ulanmagyň;
- Meseleleri hukuk taýdan ünsli işlenilen taýýarlanmagynyň;
- Banklaryň – korrespondentleriniň giň ulgamynyň.

Iri kärhanalaryň we korporasiýalarynyň işjeň hyzmatdaş bolmaga çalyşmak bilen bank meýilleşdirilýän eksport import amallary boýunça, maliýe amallaryny amatlaşdyrmak we olary mümkin bolan säwmelerden goramak maksady bilen beýleki maliýe meseleleri boýunça, erkin pul serişdelerini amatly ýerleşdirmek boýunça hasaplary geçirmek boýunça maslahat beriji hyzmatlaryň giň toplumyny berdi.

Daşary ykdysady işi bilen meşgullanýan müşderiler üçin mümkin bolan säwliklerden goramak örän möhümdir, sebäbi köpsanly faktorlaryň we kadalaşdyryjy resminamalarynyň hasabynyň ýöredilmegini talap edýär.

Aktiwleriň gurluşy

Bölek satuw biznesi

2012-nji ýylda bank häzirki zaman bank önümleriniň we satuwlaryň guralyşynyň ulgamynyň giň toplumy esasynda şahsy müşderiler üçin hyzmatlar bazarynda işjeň işi dowam etdirdi. Müşderileriň bu toparyna hyzmat etmegiň tapawutlandyryjy aýratynlyklary bolup çýe nyrh we göterim syýasaty, müşderilere edilýän aýratyn teklipleriň doly gizlenmemeginiň berjaý edilmegi durýar, olar bilen uzak we onuň hyzmatdaşlygyň, hyzmat etmegiň ýokary medeniýetiniň, bankyň ygtyýarlygynyň tejribesi bardyr.

Hasabat döwründe Bank öz müşderilerine bank önümleriniň we hyzmatlarynyň bank satuwynyň giň toplumuny teklip etdi:

- Hasaplaşyk – kassa hyzmatyny;
- Pul geçirmeleriniň we tölegleriň dürli görnüşlerini;
- Walýuta alyş-çalyş amallaryny;

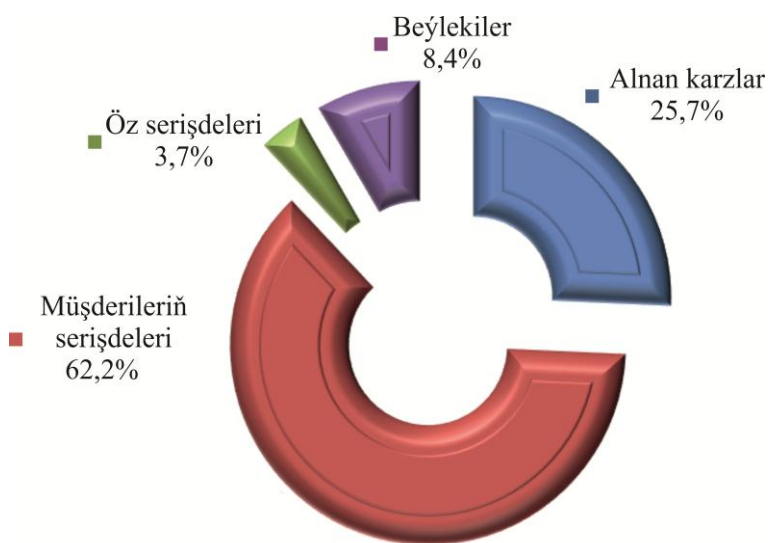
- Goýumlar, möhleti depozitler boýunça amallary;
- Sarp edijilik maksatlaryna karzlary;
- VISA halkara kartlaryny çykarmagy we olar boýunça hyzmat etmegi;
- Özüniň millikart, altyn we kümüş kart ýaly kartlaryny çykarmagy we olar boýunça hyzmat etmegi;
- Inkassa ýol çeklerini kabul etmegi;
- Gymmat bahaly metallardan ýasalan şaýy pullary satmagy;
- Banknotlar bilen amallary (könelişen kagyç pullary çalyşmagy, banknotlary bölmeği);
- Resminamalary we gymmatlyklary saklamak üçin bank öýjüklerini (gutujyklaryny) kärendesine bermegi;

Plastik kartlary peýdalanmak bilen amallar hyzmat etmek bölek satuw hyzmatlaryny ösdürmeğiň ileri tutulýan ugurlarynyň biri bolup durýar. VISA halkara töleg ulgamynyň doly hukuklary agzasy bolup durmak bilen Bank VISA Business we VISA Classic, VISA Electron, özüniň “Millikart” plastik kartlaryny çykarmak we olar boýunça hyzmat etmek işlerini üstünlikli alyp barýar. Mundan daşary hem, Mastercard Worldwide halkara töleg ulgamyna agza bolmagyny dikeldi. Bank hasabat ýylynyň dowamynda şu ulgama plastik kartlaryň emissiýasynyň we hyzmatynyň ulgamyny ornaşdyrmak işlerini geçirdi.

2012-nji ýylda kartlary peýdalanmak bilen hyzmatlary bermekde Bank öz müşderilerine bankomatlaryň üsti bilen gije-gündiziň dowamynda nagt pullary almak, plastik dowamynda nagt pullary almak, plastik kartlary peýdalanmak bilen nagt däl hasaplaşygy geçirmek, kart hasabynyň ýagdaýlary hakynda maglumatlary bermek, kart hasaby boýunça galyndylaryň göterim girdejilerini her aýda almak ýaly mümkinçilikleri döretdi.

2013-nji ýylyň 1-nji ýanwaryndaky ýagdaý boýunça hyzmat edilen plastik kartlaryň sany 14195 karta barabar boldy, 2011-nji ýyl bilen deňeşdireniňde olaryň sany 1436 çenli artdy, VISA plastik kartyny peýdalanyjylaryň sany 6146 adama, Millikart kartyny peýdalanyjylaryň sany bolsa 8049 adama barabar boldy.

Passiwleriň gurluşy

Resminamalaýyn amallar we halkara hasaplaşyklar

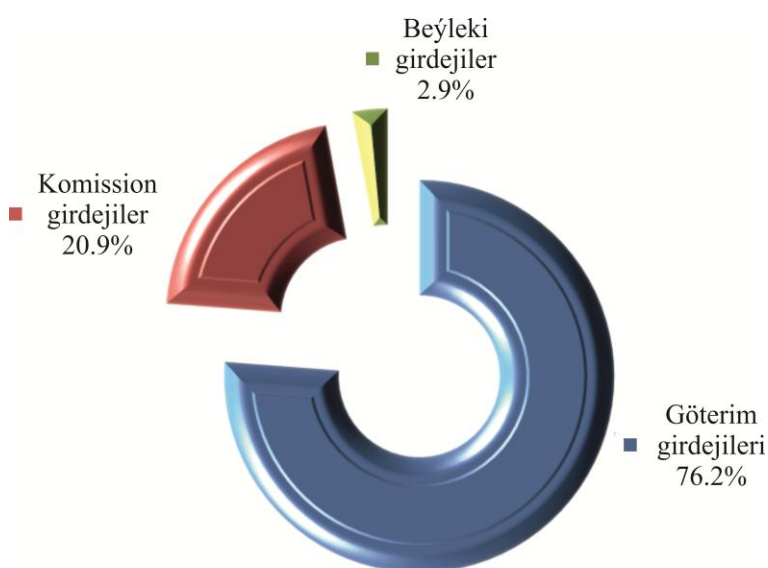
Ýurduň iri uniwersal banklarynyň biri bolmak bilen Bank resminamalaýyn amallar (akreditiler, kepilleri, inkaso) babatynda berilýän hyzmatlaryň toplumyny giňeltmäge we hyzmatlaryň hilini ýokarlandyrmaga hemişe uly üns berýär. Bank müşderileriň giň topary: döwlet kärhanalary, daşary ýurt kompaniýalary, önümçilik – söwda tapgyry bilen baglanyşykly hususy ulgamyň kärhanalary we telekeçileri bilen iş salyşmaga ugur alýar.

2012-nji ýylda import akkreditiwleriň möçberi ABŞ-nyň 299.1 million dollaryna barabar boldy. Import akkreditiwleriniň esasy bölegi Bankyň we daşary ýurt banklarynyň karz ulgamlarynyň hasabyna açyldy.

Hasabat döwründe kepillik amallarynyň möçberi ABŞ-nyň 1.64 milliard dollaryna barabar boldy. Kepillikleriň uly bölegi import geleşikleri boýunça daşary ýurt banklary tarapyndan berildi we kepillikleriň şertleriniň we möhletleriniň deslapky ylalaşygy bilen Bank tarapyndan durmuşa geçirildi.

Banklaryň – korrespondentleriň oňat ösen ulgamyna eýe bolmak bilen birlikde Bank halkara müşderi we bankara pul geçirmeleriniň az tutum bilen we öz wagtynda, oňat hilli geçirip bilýär, bu Bankara halkara hasaplaşyklaryny amala aşyrmakda Türkmenistanyň banklarynyň arasynda öňde baryjy bolup galmaga mümkinçilik berýär. Halkara hasaplaşyklarynyň möçberi 2012-nji ýylda ABŞ-nyň 54.78 milliard dollaryna barabar boldy.

Girdejileriň gurluşy.

Maliýe bazarlaryndaky amallar

2012-nji ýylyň dowamynda Bank içerki we daşarky maliýe bazarlarynda amallary işjeň ýagdaýda amala aşyrdy.

Türkmenistanyň Bankara walýuta birjasy döredilen pursatyndan başlap oňa agza bolup durmak bilen Bank daşary ýurt walýutasynynda alnan karzlar we daşary söwda şertnamalary boýunça hasaplaşyklary geçirmek üçin özüniň müşderileriniň haýyşy boýunça daşary ýurt walýutasynyň alyjysy hökmünde çykyş edýär. 2012-nji ýylyň netijeleri boýunça içerki walýuta bazaryndan Bankyň satyn alan daşary ýurt walýutasynyň möçberi ABŞ-nyň 254.44 million dollaryna, 2.92 mln. iňlis funt sterlingi we 11.70 mln. Rus rubyla, 13.71 mln. ewro barabar boldy.

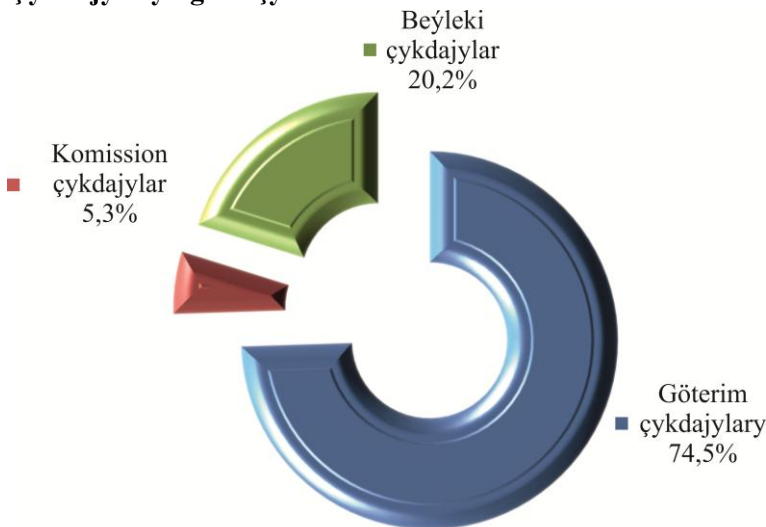
Halkara walýuta bazarynda geleşikler baglaşylan halatynda Bank bazaryň konýunkturasynyň islendik üýtgemegine öz wagtynda seslenmäge mümkinçilik berýän Reuters – Dealing – 3000 maglumat – söwda ulgamyny peýdalanýar. Daşary ýurt kontragentleriniň Bank üçin bellän limitleri, oňa halkara walýuta bazarynda öz adyndan, şeýle hem özüniň korporativ müşderileriniň tabşyrygy boýunça çykyş edip, halkara walýuta bazaryna doly bahaly gatnaşygy bolmaga mümkinçilik berýär.

2012-nji ýylyň jemleri boýunça müşderileriniň tabşyrygy boýunça we halkara walýuta bazarynda öz hasabyna amala aşyrylan konwension amallaryň möçberi ABŞ-nyň 886.1 million (886.092.992,06) dollaryna barabar boldy, 2011-nji ýyl bilen deňşdireniňde ABŞ-nyň 565.1 million dollaryna golaý artdy, şunda foreks amallary boýunça arassa girdeji ABŞ-nyň 23.6 müň (23.618,66) dollaryna barabar boldy. Amallar esasan ýewro, ABŞ-nyň dollary, britan funty, ýapon ýeni ýaly walýutalarda geçirildi.

2012-nji ýylda Bank halkara pul bazarynda daşary ýurt walýutasynnda serişdeleri ýerleşdirmek boýunça amallary işjeň ýagdaýda alyp bardy. Bu amallaryň maksady daşary ýurt walýutasyndaky artykmaç likwidligi dolandyrmakdan we “Nostro” Bankyň korrespondent hasaplaryndaky serişdeleriniň galydysy boýunça girdejililik bilen deňşdireniňde has ýokary girdejililigi almakdan ybaratdyr. Erkin walýuta aktiwlerini dolandyrmak bilen Bank serişdelerini iri daşary ýurt banklaryndaky gysga möhletleýin depozitlerine ýerleşdirdi. 2013-nji ýylyň 1-nji ýanwaryndaky ýagdaý boýunça depozitlere ýerleşdirilen serişdeler ABŞ-nyň 1.160 million dollaryna barabar boldy, girdeji ABŞ-nyň 4.8 million (4.842.658,31) dollaryna barabar boldy.

Nagt bolan daşary ýurt walýutasyna içerki islegi kanagatlandyryp, Bank içerki bazara daşary ýurt banknotlaryny iberýän täjirçilik banklaryň arasynda iň irileriniň biri bolmagynda galýar. Geçen ýylyň jemi boýunça Bank tarapyndan halkara bazarynda nagt daşary ýurt walýutasynyň ABŞ-nyň 33.000 million dollary möçberinde, 2.300million ýewro, 1.800 müň britan funt strelingi we 2.100 müň hytaý ýuany satyn alyndy.

Çykdaýlaryň gurluşy.

Maliýe institutlary bilen hyzmatdaşlyk

Maliýe institutlary bilen biznesiň guralyşy we ösdürilişi bank işiniň däbe öwrülen ugurlaryna degişlidir. 2012-nji ýylda Bank maliýe bazarlarynda öz orunlaryny mundan beýläk-de pugtalandyrmak, halkara biznesini giňeltmek we müşderilere halkara derejesindäki hyzmaty bermek maksatlary bilen halkara maliýe gurluşlary bilen hyzmatdaşlygy ösdürmegi dowam etdirdi. Bankyň korrespondent ulgamy Türkmenistanyň banklarynyň arasynda iň giňden ýaýranydyr we şeýle bolmagynda galýar.

Geçen ýyl Bank Korrespondent ulgamynyň işini gowulandyrmak boýunça birnäçe çäreleri geçirdi:

- ABŞ-nyň, Ýewropanyň we GDA-nyň öňdebaryjy banklaryndaky korrespondent hasaplarynyň ulgamyny amatlaşdyrmagy;
- GDA-nyň, Ýewropanyň, Demirgazyk Amerikanyň we Aziýanyň ýurtlaryndaky NOSTRO hasaplarynyň üsti bilen hasaplaşyklar geçirilende amal çykdaýlaryny peseltmegi we korrespondent hasaplarynyň işiniň düzgünini amatlaşdyrmagy.

Iň iri we ygtybaly banklar bilen özara peýdaly hyzmatdaşlyk gatnaşyklarynyň pugtalandyrylmagy arassa limitleri almaga we konwersion we söwda amallaryny geçirmek üçin Bank karz ulgamynyň döredilmegine ýardam berdi.

Mundan başga hem, 2012-nji ýylyň jemi boýunça Bank daşary ýurt walýutasynnda korrespondent hasaplaryny açmak we umumy şertlerde ýöretmek barada Türkmenistanyň täjirçilik banklary bilen hereket edýän 10 ylalaşyga eýedir.

Milli eksport – import we eksport ätiýaçlandyryş agentlikleri bilen hyzmatdaşlyk ulgamynda Bank tarapyndan Ýaponiýanyň Halkara hyzmatdaş banky, Hytaýyň, Çehiýanyň, ABŞ-nyň, Türkiýäniň, Malaýziýäniň

Eksport-import banklary, Germaniýanyň Germes, Fransiýanyň Kofas we Belgiýanyň OND eksport ätiýaçlandyryş kompaniýalary bilen işjeň hyzmatdaşlyk gatnaşyklary ýola goýuldy, bu aktiw amallaryny gaznalaşdyrmakda, aýratynda Türkmenistanyň ykdysadyýetiniň ileri tutulýan möhüm pudaklarynyň taslamalaryny maliýeleşdirmekde möhüm çeşmeleriň biri bolup durýan daşary ýurtlarda serişdeleri almagyň bazarynda öndebaryjy orny oňa saklamaga mümkinçilik berdi.

Halkara banklary we ösüşiň gaznalary bilen hyzmatdaşlyk ulgamynda Bank Ýewropanyň Ösüş we abatlaýyş banky, Aziýanyň Ösüş banky bilen gatnaşyklary ösdürmäge aýratyn üns berýär. Aýry-aýry ugurlary:

– Türkmenistanda Yslam Ösüş bankynyň Dolandyryjysynyň edarasynyň wezipelerini ýerine ýetirmegini, onuň çäklerinde Yslam Ösüş banky we Arap gaznalarynyň Utgaşdyryjy topary bilen işjeň özara hereketiň alnyp barylýandygyny bellemek möhümdir. 2012-nji ýyl şu halkara maliýe institutlary bilen bilelikdäki taslamalary durmuşa geçirmek ulgamynda işleriň has öňe ilerlendigi bilen häsiýetlendirilýär.

Bulardan başga hem, 2012-nji ýyl Bankyň şu aşakdaky çärelerе gatnaşmagy bilen bellenildi:

- Yslam Ösüş Bankynyň Dolandyryjylarynyň müdirýetiniň her ýyl geçirilýän 37-nji duşuşygyna;
- “Türkmenistanda maliýe ulgamynyň we bank işiniň ösüşi” atly halkara maslahatyna gatnaşmagy;
- Türkmenistanyň Üçünji halkara maýa goýum forumyna.

Maliýe bazarlarynda amallar geçirilen halatynda töwekgelçiligi azaltmak maksady bilen Bank özüniň banklaryny-kontragentlerini seçip almaga doly talap edijilikli çemeleşýär.

Maglumat tilsimatlary.

Hasabat döwründe Bank özüniň işinde maksatnamalaýyn we apparat serişdeleriniň häzirkі zaman gurallaryna esaslandyrylan öndebaryjy tilsimatlary peýdalandy.

Programmalaýyn üpjünçilik awtomatlaşdyrylan bank ulgamy (ABU) tarapyndan berlendir, ol müşderi-sewer tilsimatyna esaslanýar we ORACLE maglumatlar binýadyny dolandyrmagyň ulgamyny peýdalanýar we Bankyň işiniň ähli uçastoklaryny – hasaplaşyk, karz, kassa, halkara, söwda we dilling amallarynyň hasabany ýöretmegi, bank işiniň seljermesini, adminstratiw-hojalyk çykdaýlaryny we býujeti, aýlyk hakynyň hasabyny ýöretmegi we beýlekileri iş ýüzünde awtomatizasiýaladyrmaga mümkinçilik berýär. Şu ulgamyň hereket etmegi üçin RISC tilsimatlarynyň processorlary bilen IBM kompaniýasynyň serwerleri oturdyldy.

„Awaza“ şahamçasy üçin ABU-da töleg resminamalarynyň geçişiniň şekiliniň amallary döredildi we sazlaşdyryldy. Baş bölümde bolan merkezleşdirilen maglumatlar binýadyna şahamçany birikdirmek üçin maglumatlary geçirmegiň sanly kanaly guraldy.

Bankda esasy kommutatorlary, monitoring ulgamyny, maglumatlary geçirmegiň akymynyň tizligini awtomatiki ätiýaçlandyrmagy çözmek bilen lokal hasaplaýyş ulgamy hereket edýär, daşary ulgamlar – Türkmenistanyň bankara hasaplaşyklar elektron ulgamy, SWIFT, plastik kartlaryň ulgamy, REUTER ulgamynyň hyzmatlaryndan Bankyň peýdalanmagyna oňa halkara walýuta bazarynda amallary işjeň ýagdaýda alyp barmaga mümkinçilik berýär.

Plastik kartoçkalar boýunça hasaplaşyk ulgamynyň ornaşdyrylmagy **Millikart** milli plastik kartlar ulgamyny özbaşdak çykarmaga we olar boýunça hyzmat etmäge mümkinçilik berdi. Bankda **Millikartyň** awtorlaşdyrylmak we hasaplaşyk ulgamy bilen gös-göni aragatnaşygy guramak üçin ýörite enjam oturdyldy.

Bank VISA halkara ulgamynyň doly hukukly agzasy bolup durýar. VISA kartoçkalaryny awtorlaşdyrmak IP-iň – hemra aragatnaşygynyň protokolynyň üsti bilen geçirilýär.

Bankda eýýäm bar bolan milli – **Millikart**, şeýle halkara – VISA kartoçkalaryny kabul etmek boýunça bankomatlaryň we terminallaryň ulgamyny giňeldýän bankomatlaryň we terminallaryň birnäçe birligi oturdyldy. Bankda IBM Lotus Notes kompaniýasynyň progammalaýyn önümine esaslandyrylan we Bankyň korrespondesiýalarynyň awtomatizasiýaladyrylan hasabyny ýöretmäge mümkinçilik berýän, resminamalaryň elektron dolanyşygynyň ulgamy ýola goýuldy.

Bank özüniň içerki telefon aragatnaşygynyň ulgamyna eýedir, SIEMENS-iň häzirki zaman telekommunikasion enjamlaryna esaslandyrylandyr. Daşary kommunikasiýa howpsuzlygyň ýokary derejesini üpjün edýän öýjükli – süýümlü kabellede gurulandyr.

Fiziki we elektron howpsuzlygyň wezipelerini çözmek üçin Bankda merkezleşdirilen kompýuter ulgamy ornaşdyryldy, ol özünde ýörite jaýda personalyň barmagyny çäklendirýän ulgamy, telemetriki gözegçilik ulgamy, ýangyn howpsuzlyk ulgamyny jemleýär. Bankda özünde üznüksiz iýmitlenişiniň we dizel-generatoryň kuwwatly çeşmelerini jemleýän özbaşdak elektro iýmitlenişiniň köpbasgançakly ulgamyny amala aşyryldy.

Ýylyň dowamynda resmi Internetiň – Bankyň saýtynyň personal sahypalaryny goldamak we täzelemek işleri geçirildi.

Töwekgelçilikleri dolandyrmak we içerki gözegçilik

Içerki gözegçilik şeýle şertleri we bank amallaryny geçirmegiň algoritimiki (kesgitliligini) üpjün etmäge ýardam bermelidir, olar hyýanatçylyklygyň we ýalňyşlygyň göýberilmegi mümkin däl ýa-da amala aşyrylmasyny kyn ýagdaýda goýar.

Bankda içerki gözegçiligiň ulgamy döredilendir, onuň wezipesi şu aşkdakylary üpjün etmek bolup durýar:

- maliýe – hojalyk işiniň täsirlilikini we netijeliligini, aktiwleriň we passiwleriň dolandyrylyşynyň, bank töwekgelçiliklerini netijeliligini;
- maliýe, buhgalter, hasabat we beýleki hasabatlylygyň düzülişiniň we berilişiniň dogrulygyny, dolulygyny, obýektiwligini we öz wagtyndalygyny;
- maglumatlar howpsuzlygyny;
- Bankyň we onuň işgärleriniň Türkmenistanyň kanunçylygyny, Bankyň çäkli kadalaşdyryjy hukuknamalaryny berjaý etmegini;
- Bikanun häsiýete eýe bolan maliýe amallaryna Bankyň çekilmegini aradan aýyrmagy, şol sanda bikanun ýol bilen alnan girdejileri legallaşdyrmak bilen baglanyşykly etmiş duýdurylmagy we önüniň alynmagyny, şeýle hem Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda maglumatlary öz wagtynda döwlet edaralaryna bermegi.

Bankyň içerki gözegçiliginiň hereket edýän ulgamynyň çäklerinde hasabat ýylynda Bank töwekgelçilikleri dolandyrmagyň syýasatyny işläp taýýarlady, onuň esasy ýörelgeleri şu aşkdakylary belleýär:

- ýitgileriň çekilmegine getirip biljek bank töwekgelçiliklerini azaltmak boýunça Bankyň işiniň umumy ugurlaryny;
- ýitgilere sezewar bolan bank amallarynyň beýanyny
- töwekgelçilikler, şeýle hem şol töwekgelçilikleri dolandyrmak bilen baglanyşykly amallaryň üstünden gözegçiligi amala aşyrmak boýunça çäreleri.

Syýasata laýyklykda Bank kesgitlemegiň, baha bermegiň we gözegçiligiň hemişelik barşynyň dowamynda, şeýle hem töwekgelçiligiň meýilllerini bellemek we içerki gözegçiligiň beýleki çäreleri arkaly töwekgelçilikleri dolandyrmagy amala aşyýar. Bankyň durnukly düşewüntliligini saklamak üçin töwekgelçilikleri dolandyrmak işi aýgytlaýjy ähmiýete eýedir, Bankyň her bir işgäri hem özüniň borçlary bilen baglanyşykly töwekgelçilik üçin jogapkärçilik çekýär.

Töwekgelçilikleri dolandyryş ulgamy karz töwekgelçiligini, likwidligi we bazar töwekgelçiligini, şeýle hem amal töwekgelçiliklerini yzarlaýar.

Töwekgelçilikleri dolandyrmak işini we işiň netijeliligini amatlaşdyrmak üçin Bankda karz komiteti töwekgelçilikleri dolandyrmagyň esasy ugruny işläp taýýarlamak we töwekgelçiligiň ýörelgelerini, jähtlerini we limitleri ornaşdyrmak üçin jogapkärçilik çekýän, töwekgelçilikleri dolandyrmagyň düýpli meseleleri üçin jogap berýän we töwekgelçilikler babatda kabul edilen degişli kararlaryň ýerine ýetirilmegine gözegçilik edýän aktiwleri we passiwleri dolandyrmak boýunça Komitet döredildi we hereket edýär.

Töwekgelçilikleri dolandyrmagyň ulgamy yzygiderli esasyda içerki audit bölümi tarapyndan gözegçilikde saklanýar.

Işgärleri dolandyrmak

Işgärleri dolandyrmak ulgamynyň esasy maksady – bankyň bölümlerini öz wagtynda hünärli hünärmenler bilen üpjün etmekden, daşarky gurşawdaky islendik özgerişe çäýe seslenmäge we Bankyň önünde goýlan wezipeleri çalt çözmäge ukyply pikirdeşler toparyny döretmekden ybarat.

Onuň gazanylmagy üçin şu aşakdaky wezipeleri çözmek möhümdir:

- Bankyň hünärmenlere bolan islegini seljermek we olaryň gapdaldan çekilmegini ýa-da öz işgärleriniň hünärlerini ýokarlandyrmagy meýilnamalaşdyrmak;
- Täze hünärmenleriň seçilip alynmagyny we olaryň uýgunlaşmagyny;
- Işgärleriň hünär attestasiýasyny geçirmegi;
- Işgärleriň zygiderli okadylmagy hususan-da, attestasiýanyň netijeleri boýunça guramagy;
- Ýolbaşçy wezipelere kadrlaryň ätiýaçlygyny emele getirmegi we olaryň okadylmagyny guramagy;
- Korporatiw medeniýetini emel getirmegi we goldamagy.

Bankdaky iş – bu hünärmentçilik esasynda amala aşyrylýan zähmet işiniň görnüşi, şonuň bilen baglanyşykda işgäriň hünäri boýunça eýeleýän ornuna ýokary biliminiň bolmagy esasy talap bolup durýar. Bank kadrlary seçip almak babatynda berk syýasaty ýöredýär, işgärleriň bilim we hünärment derejelerine üns berýär. 2013-nji ýylyň 1-nji ýanwaryndaky ýagdaý boýunça Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň ulgamy boýunça işgärleriň sany 259 adama barabar boldy, olaryň ýokary bilime eýe bolanlary – 166 adam, gutarylmadyk ýokary bilimli – 5 adam, ýörite orta bilimli – 44 adam, orta bilimli – 44 adam.

Işgärleriň umumy sanyndan 3 adam ykdysady ylymlarynyň kandidaty we 1 adam tehnik ylymlaryň kandidaty bolup durýar. Hünärment okuw jaýlarynyň uçurymlarynyň hataryndan kadrlara maksadalaýyk seçip almagyň bähbitlerinde Bankda Türkmenistanyň Ykdysadyýet we dolandyryş institutynyň, Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň, Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň halkara gatnaşyklary institutynyň, Türkmenistanyň Gahrymany A.Niýazow adyndaky maliýe-ykdysadyýet kolležiniň, Türkmen-Türk uniwersitetiniň talyplary tejribe okuw yzygiderli geçirilýär. Ýylyň dowamynda önümçilik tejribesini 42 talyp geçdi.

Şu ýyl Bankda tejribe okuwyny geçen talyplaryň hataryndan halkara gatnaşyklary institutyndan 2 uçurym, ykdysadyýet we dolandyryş institutyndan 5 uçurym, bank kollejinden 2 uçurym işe alyndy.

Işgärleriň hünärlerini ýokarlandyrmagyna, ýurduň öndebaryjy ýokary okuw jaýlary, banklary – korrespondentleri we beýleki maliýe institutlary bilen hyzmatdaşlyga uly üns berip, Bank öz işgärleri üçin ýurduň içinde, şeýle hem Türkmenistanyň çäklerinde daşarda seminarlary, treningleri we okuw tejribelerini gurayar. 2011-nji ýylda bankyň işgärleriniň 61-sy özleriniň hünär derejelerini ýokarlandyrdylar. Hasabat döwrüniň dowamynda Türkmenistanyň Merkezi bankynyň we ýurduň beýleki banklarynyň tejribeli halypalary tarapyndan Maliýe hasabatlylygynyň halkara ülnüleri boýunça işgärleri okatmak geçirildi. Okuwlar «Gökdere» dynç alyş we sagaldyş merkezinde we Türkmenbaşy şäherinde geçirildi.

Munuň daşyndan başga, Bankyň iki işgäri Türkmenistanyň Prezidentiniň ýanyndaky Döwlet akademiýasynda döwlet gullukçylarynyň hünärlerini ýokarladyrmak boýunça geçirilýän baş we alty aýlyk kurslarda okady. Bankyň alty işgäri bolsa daşary ýurtda okady.

Bankda iňlis dili boýunça okuwlar we bank işinde tejribesi bolan bankyň öndebaryjy işgärleri tarapyndan ykdysadyýet boýunça okuwlar zygiderli geçirilýär.

Bankyň Türkmenbaşy şäherindäki şahamçasynyň işgärleri üçin iş ýerlerinde we Baş bankyň bölümlerinde tejribe okuwlary geçirilýär.

Personalyň hünärini ösdürmegiň jähtlerini durmuşa geçirmekte bankyň işgärleriniň attestasiýa düýpli orny eýeleýär, ol, döp bolşy ýaly, üç ýyldan bir gezek geçirilýär, kassa işgärleri üçin bir ýylyň dowamynda iki gezek geçirilýär we barlag möhleti geçenden soň goşmaça bellenilýär ýa-da başga wezipä geçirilýär. Şu çäräniň maksady – ýokary hühärli işgärleri toplamakdan, zähmet öndürijiligini ýokarlandyrmakdan ybaratdyr.

Bankyň işiniň netijeliligini kesgitleýän meseleleriň çözülmegine maddy we ahlas gyzylanmasyny ýokarlandyrmakdan, işgärleriň hünär taýýarlygyny ýüze çykarmakdan ybaratdyr.

Bankyň kadrlar boýunça esasy ugruny durmuşa geçirmegiň çäklerinde işgärleriň jogapkärçilik we hünärment ygtyýarlygynyň derejesini ýokarlandyrmagyň ýoly bilen içerki bank gatnaşyklaryny kämilleşdirmek we ösdürmek, zähmet şertleriniň hilini ýokarlandyrmak, Bankyň artykmaçlygyny döretmegi boýunça işler geçirildi. Korporatiw medeniýetiň ösdürilmegine aýratyn üns berýär, ol ähli bölümleriň umumy maksatlara ýetmäge ugur almagyna, tagallany höweslendirmäge mümkinçilik berýär, işgärleriň ygrarlygyny üpjün edýär.

Bankda ýylyň dowamynda zähmet öndürjiliginin ýolarlanmagyna ýardam berýän işgärler üçin durmuş maksatnamalaryny giňeltmek we islegler ulgamyny kämilleşdirmek boýunça çäreler geçirildi.

Işgärleri (personaly) höweslendirmek özünde wezipesi boýunça ýokary çekilmegi, işgärleriň durmuşyndaky ähmiýetli wakalaryň birnäçesi boýunça durmuş ýeňillikleri we kömek pullaryny, maddy kömegi bermegi, tomusky zähmet rugsadynda işgärleriň we olaryň maşgalalarynyň doly bahaly dynç almagyny we şypahanalarda bejeriş almagyny guramagy jemleýär. Öz işgärlerini özüniň ähli amatlyklary bolan ýaşayyş jaýlary bilen üpjün etmegiň çäklerinde Bank ähli amatlygy we gurluşy gowulandyrylan ýaşayyş jaýlarynyň gurulmagyny dowam etdirýär.

Bankyň ösüşiniň geljegi

Ýakyn geljekde bankyň baş maksady Türkmenistanyň Prezidentiniň “Türkmenistanyň durmuş-ykdysady ösüşiniň 2010-2030-njy ýyllar üçin” Milli maksatnamasyny durmuşa geçirmäge işjeň gatnaşmak arkaly milli ykdysadyýetiň ösdürilmegine hemme çäreler bilen ýardam bermekden ybarat bolup durýar.

Öňde goýlan maksady üstünlikli berjaý etmek üçin Bankyň ýolbaşçylygy 2013-nji ýylda olary çözmegiň şu aşkdaky esasy wezipelerini aňlatdy:

- müşderiler binýadyny işjeň ösdürmek;
- karz töwegelçiliklerini azaltmak we diwersifikasiýa esasynda karz sebediniň hilini we ýokary girdejiligin emele getirmek. Bank müşderileriň esasy toparlaryny – korporatiw müşderileri, kiçi we orta telekiçiligiň kärhanalaryny karzlaşdyrmagy we fiziki taraplara karz bermegi dowam etdirýär.
- berilýän bank önümleriniň sanyny artdyrmak we hilini ýokarlandyrmak, müşderiler bilen işlemegiň täze tilsimatlaryny ornaşdyrmak, ş.s. internet-banking, bank tilsimatlaryny kämilleşdirmek, awtomatizasiýalaşdyrylan bank ulgamyny döwrebaplaşdyrmak;
- Türkmenistanyň ykdysadyýetiniň ösdürilmegine maýa goýmak maksady bilen daşary ýurt maliýe bazarlaryndan karz serişdelerini çekmek;
- resminamalaýyn amallaryň geçirilişini amatlaşdyrmak arkaly eksport we import edijilere hyzmat etmegi mundan beýläk-de ösdürmek, bu müşderileriň daşary söwda işinde töwegelçiliklerini peseltmegiň guruly hökmünde olary has işjeň peýdalanmaga mümkinçilik berer;
- onuň maliýe durnuklylygyny ýokarlandyrmak we müşderileriň bank hyzmatlaryna isleglerini has doly kanagatlandyrmak maksady bilen Bankyň maýasyny artdyrmak. Bu, esasan, girdejiniň maýalaşdyrylmagynyň hasabyna amala aşyrylar, beýleki çeşmeleri çekmek mümkinçiligi hem aradan aýrylmaýar;
- töwegelçilikleri dolandyrmak syýasatyny kämilleşdirmek, töwegelçiliklere baha bermegiň häzirki zaman usullaryny we çemeleşişlerini ornaşdyrmak, töwegelçilikleriň seljermesiniň rus we daşary ýurt nusgalaryny peýdalanmak. Töwegelçilikli amallar boýunça kararlaryň kabul edilmeginiň kollegial ýörelgesini saklamak bilen Bank işjeň amallary ýerine ýetirýän bölümleriň ýolbaşçylarynyň we işgärleriniň personal jogapkärçiligini güýçlendirýär.
- içerki gözegçilik ulgamynyň netijeliligini ýokarlandyrmak, Bank tarapyndan geçirilýän amallara onuň möçberleriniň meňzeşligini üpjün etmek;
- Bankyň korporatiw dolandyrylyşyny kämilleşdirmek, Bankyň ösüşiniň täze tapgyrlaryna we öňde goýlan wezipelere laýyklykda Bankyň guramaçylyk gurluşynyň täzeden gurulmagy mümkindir.